

גזענות בחסות החוק

שנישאו כבר לפני שנים, הקימו משפחה וגרים ביש-ראל. זוגות אלה, שכתוצאה מטיפולו האיטי של משרד הפנים עדיין ממתין-נות לאישור בקשותיהם, יאלצו כעת להיפרד או לעזוב את ישראל. את הפגיעה הגורפת בזכויות האדם מנסים מנסחי ההצעה להצדיק באמצעות שימוש ציני בטיעונים ביטחוניים, במרות שבדברי החוסבר להצעה לא הובאו נתונים כלשהם, טענו מנסחיה כי חקיקה זו נדרשת עקב "מעורבות גוברת והולכת" של פלסטינים שקיבלו אזרחות ישראלית בתכנון פיננסי ובביצועים. זוהי ענישה קולקטיבית שכן גם אם הבעיה קיימת, בעוד המדיניות החדשה כרוכה בפגיעה בזכויות של אוכלוסייה נרחבת, על לא עוול בכפה. ההצעה מבוססת על תפיסה גזענית הסותרת את עיקרון השוויון בין אזרחים וככזו היא אינה חוקית.

ב-18.6.03 קיבלה הכנסת, בקריאה ראשונה, הצעת חוק ממשלתית המבטלת את זכותם של אזרחי ישראל ותושביה שנישאו לפלסטינים תושבי שטחים להקים את ביתם בישראל. מאז 1967, תושבי השטחים שנישאו לישראלים קיבלו מעמד חוקי בישראל ויכלו לחיות יחד עם בני זוגם בתוך גבולות המדינה. במאי 2002, הקפידה הממשלה את הטיפול בכל הבקשות לאיחוד משפחות עם תושבי השטחים וכיום מבקשת הממשלה לעגן החלטה זו בחוק. הצעת החוק קובעת כי שר הפנים ישל יעניק לפלסטינים תושבי שטחים שנישאו לישראלים מעמד אזרחות או תושבות וכי לא יינתנו להם היתרי כניסה לישראל בשל נישואיהם. כלל זה יחול, על פי הצעת החוק, גם על בני זוג שכבר נישאו ואף הגישו בקשות לאיחוד משפחות ושבקשו-תייהם טרם אושרו. החוק יפגע גם באפלי זוגות

התנכלויות לתושבי דרום הר חברון

גי'ומעה רבעי, תושב א-תואני (צילום: בצלם)

ותינוק ואתם זורקים אבנים!! אם זה יפגע בתינוק זה יהרוג אותו... אח שלי, בן 13, הגיע מכיוון אחר. חייל נתן לו סטירה. סתם ככה... "תתאום אני רואה את כל האנשים של הכפר ליד הבית שלי... גם ילדים קטנים, גם זקנה בגיל 90... בכוח הוא הוריד אותה מהגג. הוא דיבר אתם לא טוב וצעק. אישה אחת הרמה ילד אחד ביד אחת וילד שני החזיקה ביד השנייה. הוא בא, רצה לתת לה מכה עם הנשק וקילל אותם... החייל גם שבר חלון של מכונית עם הקת של הרובה".

בשבועות האחרונים הרפו התקפות חיילים ומתנחלים על תושבי א-תואני שבדרום הר חברון. ב-18.6.03 רגמו מתנחלים באבנים את סאלם אל-אזרה, תושב הכפר, שרעה את צאנו, והיכו אותו. למחרת תקפו מתנחלים, באבנים ובמקלות, שלושה חקלאים מהכפר. אחת מהן, חאדרה רבעי, נפצעה בראשה ואיבדה שוש שיניים. חיילים שהיו במקום נמנעו מלהתערב. לפחות בשני מקרים נכנסו חיילים לכפר ואיימו על התושבים שאם לא יפסיקו להפגש עם פעילי תנועת תעאיוש, הם [החיילים] ימשיכו להטרידם בלילות ואף יהרסו את בתיהם. גי'ומעה רבעי, 30, תושב המקום סיפר לבצלם על אירוע שהתרחש ב-1.6.03: "בלילה שמעתי שאומרים ברמקול, 'כל האנשים לר-דת למטה'. כשהגענו, חייל אחד אמר 'איפה האנשים? שכל הילדים הקטנים יגיעו לכאן, גם התינוקות שי-גיעו... החייל התחיל לזרוק אבנים על הבית. צעקתי עליו, 'למה אתה זורק אבנים? יש שם נשים

מאה בציונות

מונה על השטר? הסתכלתי על התמונה ואמרתי בלתי. הוא הורה לי לעמוד בצד ושאל את הבחור אם הוא מכיר את האיש בתמונה. גם הבחור לא ידע. "לאחר מכן החייל דרש מכמה צעירים שהמתינו להתקרב. הוא הורה להם להסתכל על השטר ולומר לו את שמו של האיש שמופיע עליו. כולם התקעו להם מסביב והתחילו לזרוק שמות רבים, אך אף אחד לא ידע את השם. כעבור כרבע שעה אחד מהאנשים ציין בפני החייל כמה שמות עד שהוא נקב בשמו של האיש. החייל נתן רק לו לעבור במחסום וכעבור זמן קצר הוא התחיל להעביר את כל השאר". בסיום עדותה הדגישה עו-דה כי הייתה עדה למקרים רבים נוספים של התעללות חיילים במחסומים.

ב-12.5.03, המתינה נאדיה עודה, 27, תושבת חווארה שמדרום לשכם, בתור לבדיקת פלסטינים במח-סום חווארה. כשהגיע תורה לעבור, רוקן אחד מהחיילים את תיק היד שלה מכל תכולתו. החייל פתח את ארנקה של עודה ושאל אותה אם יש לה שטר של מאה ש"ח. עודה ענתה בשלילה והחייל החזיר לה את התיק והארנק. "חשבתי לעצמי שהבדיקה הסתיימה" סיפרה עודה לבצלם והוסיפה: "צעדתי חמישה צעדים ואז החייל צעק אליי ודרש שאחזור אליו. הוא הורה לי לעמוד בצד ולהמתין. הוא ניגש לאחד הבחורים שהמתינו במקום וביקש ממנו שטר של מאה שקל. כשהבחור נתן לחייל את השטר, החייל דרש ממני לגשת אליו. הוא שאל אותי 'את מכירה את האיש שבת-

חוסם עורקים

ב-20.5.03, יצא נהג האמבולנס, טלאל עידה, להעביר חולה מהכפר סורדא לבית החולים ברמאללה. לפני צאתו, תיאם עידה את מעבר האמבולנס במח-סום סורדא עם המינהל האזרחי. כשהגיע עידה למחסום, חסם את דרכו גי'פ-חייל לים שבו סירבו לאפשר לאמבולנס לעבור, למרות שאמר להם כי שוחח עם המינהל האזרחי קודם לכן. עידה התקשר לאחרי-אית מדור הבריאות במינהל האזרחי, וכשזו ביקשה לדבר עם החיילים, ניסה עידה להעביר להם את מכשיר הטלפון שלו. בעדותו לבצלם תיאר עידה את שאירע: "נהג הגי'פ פתח את הדלת וסימן לי לבוא מהצד שלו. התקרבותי לגי'פ ורציתי למסור את מכשיר הטלפון למפקד, שישב ליד הנהג. פתאום הנהג נתן לי אגרוף חזק בעין שמאל. החזרתי לו שני אגרופים על הפנים. הרגשתי בחילה וסחרחורת. הנהג ניסה לרדת מהגי'פ כדי לתקוף אותי, אבל שרר החיילים שהיו בתוך הגי'פ תפסו אותו". החיילים עזבו את המקום ועידה ניגש מיד לבסיס בית אל, שם הגיש תלונה על התקיפה.

חקירות מקרי ירי

וועדת החוקה של הכנסת ערכה ב-22.6.03 דיון על "השמירה על זכויות האדם במסגרת המלחמה בטרור". במהלך הדיון דיווח הפרקליט הצבאי הראשי, כי מאז פרוץ האינתיפדה נפתחו 55 חקירות בנוגע למקרי ירי. עד כה הובילו החקירות להגשת כתבי אישום רק בשישה מקרים. במהלך הדיון ניסה הפצ"ר להציג נתונים אלה ואחרים כעדות לרצינות בה מטפלת הפרקליטות הצבאית בהפרות זכויות אדם על ידי חיילים. אולם הנתונים מלמדים דווקא על אוזלת-יד בטיפול בתופעות של אלימות נגד פלסטינים. מאז פרוץ האינתיפדה הרגו כוחות הביטחון הישראליים למעלה מ-2,000 פלסטינים בשטחים, בהם 383 קטינים, 50% מהם מתחת לגיל 14. מספר הפצועים הפלסטינים כתוצאה מירי גדול בהרבה. קשה לראות את פתיחתן של 55 חקירות במקרי ירי, שהובילו בינתיים להגשת שישה כתבי אישום בלבד, כטיפול רציני של המערכת בתופעה. נדמה שהנתונים מלמדים על זילזול קיצוני בחיי הפלסטינים ועל מתן הכשר לירי בלתי-מבוקר.